

Îmânın Altı Rükünü

– Polat Akyol · 10 Nisan 2020

ÎMÂNIN ALTI RÜKNÜ

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ü Teâlâ'nın Adıyla...

HUTBETU'L-HÂCEHamd, -âlemlerin rabbi olan- Allâh'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfîret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse saptıramaz, saptırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibâdeteye lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem O'nun kulu ve Rasûlü'dür.

“Ey îmân edenler! Allâh'tan korkulması gerektiği gibi korkun ve sizler ancak Müslümanlar olarak ölün!” (Âli İmrân: 3/102)

“Ey insânlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretip yayan Rabbinizden sakının. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allâh'tan ve akrabalık haklarına riâyetsizlikten sakının! Şüphesiz Allâh sizin üzerinize gözetleyicidir.”(Nisâ: 4/1)

“Ey îmân edenler! Allâh'tan sakının ve sözün en doğrusunu söyleyin ki Allâh, amellerinizi ıslah etsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allâh'a ve Rasûlü'ne itaat ederse büyük bir kurtuluşa ermiş olur.” (Ahzab: 33/70-71)

Bundan sonra:

Muhakkak ki sözlerin en doğrusu Allâh'ın kelâmı (Kur'-ân-ı Kerîm), yolların en hayırlısı ise Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in yoludur (Sünneti'dir). İşlerin en kötüsü sonradan uydurulanlardır. Sonradan uydurulup dîne sokulan her şey bid'ât, her bid'ât dalâlet, her dalâlet ise ateştedir.

MUKADİMESahîh/geçerli bir îmân, Allâh Azze ve Celle'nin inanç esasları olarak bildirdiği tüm şeylere inanmakla ve gerektirdiklerini de yerine getirmekle gerçekleşir. Hiçbir kimse bunlara inanmadan ve gerektirdiklerini de yerine getirmeden Müslüman olamaz. İnanç esasları tamam olmadan ve onları bozacak olan şeyler de yok olmadan namaz ve oruç gibi İslâm'ın şiarlarından olan ibâdetleri yerine getirmek yahut alkol ve kumar gibi herkesin bildiği haramlardan da sakınmak, kişiye fayda vermez. Zîrâ ibâdetler, sahîh bir îmân olmadan kabul edilmez.

Îmânın temeli olan inanç esasları Allâh'a, meleklerine, kitâblarına, rasûllerine, âhiret gününe ve kadere inanmak olarak altı tanedir. İnanca dair olan diğer şeyler, bu altı esasa râcidir/ döner. Bu inanç esaslarına topluca “îmânın rükünleri” denir.

Îmân: “Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Allâh'ü Teâlâ'dan getirdiklerini kalb ile kabul etmek, bunları dil ile söylemek ve gerektirdikleriyle amel etmektir.” Rükün kelimesi ise: “Bir şeyin aslını oluşturan ve olmadığı halde hükmü geçersiz kılan şey” demektir.

Anlaşılabacağı üzere, îmânın kabul olması rükünlerinin tamam olmasına bağlıdır. Rükünlerinden biri eksik olduğunda yahut bu rükünleri bozacak bir şey bulunduğu ise îmân sahîh olmaz. Sâhibi Müslüman

ismini alamaz...

Bizim bu kitâbımızdaki amacımız, sahîh bir îmânın teşekkülü için gerekli olan îmânın rükünleri olan altı esası, Kur'ân'dan ve Sünnet'ten delîllerle kısaca açıklamaktır.

ÎMÂNIN RÜKÜNLERİKulların mükellef oldukları en büyük ve önemli olan şey îmân olup, altı esas üzerine kurulmuştur. Bu esaslara "îmânın rükünleri" denir. Bu rükünler: Allâh'a, meleklerine, kitâblarına, rasûllerine, âhîret gününe, hayrı ve şerriyle kadere inanmaktır. Nitekim Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

"Rasûl, Rabbinden kendisine indirilene îmân etti, mü'minler de (îmân ettiler). Her biri; Allâh'a, meleklerine, kitâblarına ve rasûllerine îmân ettiler ve şöyle dediler: O'nun rasûllerinden hiçbirini ayırt etmeyiz." (Bakara: 2/285)

"İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, Allâh'a, âhîret gününe, meleklerle, kitâb ve nebîlere îmân eden kimselerin yaptığıdır." (Bakara: 2/177)

"Gerçekten biz, her şeyi bir kader ile yarattık." (Kamer: 54/49)

Ömer bin Hattâb radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"İman; Allâh'a, meleklerine, kitâblarına, rasûllerine, âhîret gününe ve hayırlısıyla şerlisiyle kadere inanmandır." [(SAHÎH HADÎS:) Müslim (8); Tirmizî (2610)...]

Bu rükünler, îmânın olmaza olmazlarıdır. Bu rükünlerin tümüne îmân etmedikçe kişinin îmânı sahîh yani geçerli olmaz. Bunlardan birini dahi inkâr eden kimse îmân dairesinden çıkar kâfir olur. Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

"Kim Allâh'ı, meleklerini, kitâblarını, rasûllerini ve âhîret gününü inkâr ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur." (Nisa: 4/136)

ALLÂH'A ÎMÂNAllâh Subhânehu ve Teâlâ'ya inanmak, îmânın rükünlerinin birincisi, en büyüğü ve hepsinin esasıdır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

"Rasûl, Rabbinden kendisine indirilene îmân etti, mü'minler de (îmân ettiler). Her biri; Allâh'a, meleklerine, kitâblarına ve rasûllerine îmân ettiler ve şöyle dediler: O'nun rasûllerinden hiçbirini ayırt etmeyiz." (Bakara: 2/285)

Allâh'a inanmak, îmânın temeli ve özü olup, asılların aslıdır. Diğer bütün inançlar ona tabidir ve bu asıdan kaynaklanır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya îmân, O'nun varlığına ve birliğine, kendisinden başka ibâdete layık ilâh olmadığına, isimlerinde ve sıfatlarında eksiksiz ve mükemmel olduğuna îmân etmeyi içerir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

"İşte Rabbiniz Allâh budur. O'ndan başka ilâh yoktur. O, her şeyin yaratıcısıdır. Öyleyse yalnız O'na ibâdet edin. Zira O, her şeye vekîldir." (Enâm: 6/102)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya îmân, tevhîdin üç türünde O'na inanmayı ve gerekleriyle de amel etmeyi mecbur kılar. Bunlar: Rubûbiyyet, Ulûhiyyet, İsim ve Sıfât Tevhîdî'dir.

Rubûbiyyet Tevhîdî:Rubûbiyyet, Allâh'u Teâlâ'nın "Rabb" ismine nispet edilen bir kelime olup, Rabb'lık demektir. Rabb kelimesi lügatte: "Mürebbi/ terbiye edici, malik/mülk ve iktidar sahibi, seyyid/efendi,

müdebbir/ yönetici, vali/idareci, mun'im/nimet verici, mütemmim/ tamamlayıcı, kayyim/yönetici" gibi mânâlara gelir. Tevhîd: "Birlemek, bir kılmak" demektir. Rubûbiyyet tevhîdi ise: "Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yı fiillerinde birlemektir." Rabbimiz Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

"Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allâh'a mahsustur." (Fatiha: 1/2)

"Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi (olan Allâh) azîzu'l-gaffârdır (üstündür, çok bağışlayıcıdır)." (Sad: 38/66)

"(Allâh) Göklerin, yerin ve her ikisi arasındakilerin Rabbidir. Şu halde O'na ibâdet et ve O'na ibâdetle kararlı ol. Hiç O'nun adaşı (dengi ve benzeri) olan birini biliyor musun?" (Meryem: 19/65)

Rubûbiyyet tevhîdi, Allâh'u Teâlâ'nın yaratan, yaşatan, yöneten, idare eden, hüküm veren, işleri dengede tutan, rızık veren, dirilten, öldüren... Olduğunu tasdik ve ikrar etmektir. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra arş'a istivâ eden, geceyi, durmadan kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten; güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş durumda yaratan Allâh'tır. İyi bilin ki, yaratmak da emretmek de O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi Allâh ne yücedir!" (Araf: 7/54)

"De ki: 'Kimdir sizi gökten ve yerden rızıklandıran? Kimdir kulaklarınızı ve gözlerinizi yaratan? Kimdir ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkararak. Kimdir bütün işleri çekip çeviren, kâinatı yöneten. 'Allâh!' diyecekler. De ki: O hâlde, Allâh'a karşı gelmekten sakınmayacak mısınız?" (Yunus: 10/31)

"Hüküm vermek yalnızca Allâh'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir." (Yusuf: 12/40)

Kâinata Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın dilediği şey olur, dilemediği şey olmaz. Semada/göklerde ve arzda/yerde olan her şey ve herkes O'nun mahlûku/yarattığı kuludur. O'nun izni olmadan hiçbir şey yapamazlar ve isteyemezler. Kâinatın tasarrufu O'nun elindedir. O'nun hükmü ve egemenliği altındadır. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır:

"Bilmez misin ki, göklerin ve yerin mülk-ü tasarrufu Allâh'a aittir. O, dilediğine azâb eder, dilediğini de bağışlar. Allâh, her şeye hakkıyla gücü yetendir." (Mâide: 5/40)

Ulûhiyyet Tevhîdi:Ulûhiyyet: "İlahlık" demektir. İbâdet edilerek itaat edilen "ma'bûd" anlamındaki ilâh kelimesinden türemiştir. Tevhîd: "Birlemek, bir kılmak" demektir. Ulûhiyyet tevhîdi ise: "Kulların kendi fiillerinde Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yı birlemeleridir." Yani ibadette Allâh'u Teâlâ'yı birlemektir. Bu sebeble bu tevhîde "tevhîd-i ibâde/ibadet tevhîdi" de denilir. İlâhımız Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

"Senden önce hiçbir rasûl göndermedik ki ona: 'Şüphesiz, benden başka hiçbir ilâh yoktur. Öyleyse bana ibâdet edin' diye vahyetmiş olmayalım." (Enbiya: 21/25)

Ulûhiyyet tevhîdi, Allâh'u Teâlâ'nın hak ve gerçek ilâh olduğuna, O'ndan başka ibâdeti hak eden ilâh bulunmadığına ve O'nun dışındaki tüm ilâhların batıl ve sahte olduğuna kesin olarak inanmaktır. Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

"Bu böyledir. Çünkü Allâh hakkın tâ kendisidir, onu bırakıp da tapıtları ise bâtıldır. Şüphesiz Allâh çok yücedir, çok büyüktür." (Lokman: 31/30)

Ulûhiyyet tevhîdi, ibâdeti, inkıyâdı/boyun eğmeyi ve mutlak itaati sadece O'na tahsis etmek; kim olursa olsun hiçbir kimseyi hiçbir şeyde O'na ortak etmemektir. Namaz, oruç, zekât, hac, zebh/kurban, nezr/

adak, dua, istiane/yardım isteme, istiâze/sığınma, tevekkül, havf/korku, reca/ümit, muhabbet/sevgi, inâbe/tevbe ve yöneliş, haşyet/saygı ve korku, tezellül/huzurunda kendini küçük görme ve hüküm istemek gibi görünen ve görünmeyen hiçbir ibâdeti O'ndan başkasına yapmamaktır. Tüm ibâdet çeşitleriyle sevgi, korku ve ümitle sadece Allâh'a ibâdet etmektir. Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

“Allâh'a (tevhîd üzere) ibâdet edin ve ona hiçbir şeyi şirk (ortak) koşmayın.” (Nisâ: 4/36)

“De ki: Şüphesiz benim namazım da, diğer ibâdetlerim de, yaşamam da, ölümüm de âlemlerin Rabbi Allâh içindir.” (Enam: 6/162)

Ulûhiyyet tevhîdi, İslâm Dini'nin başlangıcı ve sonudur; zâhiri/dışı ve bâtıdır/içidir. Nebîlerin/peygamberlerin ilk ve son çağrısıdır. Bu tevhîdin teşekkülü için nebîler gönderilmiş, kitâblar indirilmiştir, cihâd kılıçları çekilmiştir. Bu tevhîde istendiği gibi îmân edenler mü'min olarak isimlendirilmiştir. Bu tevhîde îmân etmeyenler veya eksiği olanlar kâfir olarak isimlendirilmiştir. Nitekim Allâh'u Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Andolsun, biz her ümmete: 'Allâh'a kulluk edin ve tâğûttan kaçının' diye bir rasûl gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine Allâh hidâyet verdi, onlardan kiminin üzerine sapıklık (hükmü) hak oldu. Artık, yeryüzünde dolaşın da (tevhîdi) yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün.” (Nahl: 16/36)

İsim ve Sıfât Tevhîdi:İsim: “Kur'ân ve Sünnet'te Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın zatını ifâde etmek için kullanılan kelimedir.”

Sıfât: “Kur'ân ve Sünnet'te Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın vasıflarını ifâde etmek için kullanılan kelimedir.”
Tevhîd: “Birlemek, bir kılmak” demektir. İsim ve sıfât tevhîdi ise: “En güzel isimlerin ve en kâmil sıfatların Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya ait olduğunu tasdik ederek, O'nu, bu isim ve sıfatlarında birlemek” demektir. Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

“En güzel isimler Allâh'ındır. O halde O'na o güzel isimleriyle dua edin. O'nun isimleri hakkında yanlış yola sapanları bırakın. Onlar yaptıklarının cezasına çarptırılacaklardır.” (Araf: 7/180)

“Kötü sıfatlar ahirete inanmayanlara aittir. Mesel-i A'lâ/en yüce sıfatlar ise Allâh'ındır. O, Azîz (mutlak güç sahibidir) ve Hakîm'dir (hüküm ve hikmet sahibidir).” (Nahl: 16/60)

O'nun isim ve sıfatları bütün kemâl sıfatlara sâhib ve her türlü noksan sıfatlardan beridir. O, bu özelliğiyle bütün varlıklardan ayrılır ve eşsizdir. O'nun zatı diğer zatlara benzemediği gibi sıfatları da aynı şekilde başkalarının sıfatlarına benzemez. Çünkü O'nun eşi dengi ve benzeri olabilecek hiçbir varlık yoktur. O, yarattığı mahlûkata kıyâs edilemez. Allâh Tebâreke ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.” (Şura: 42/11)

“O'nun hiçbir dengi yoktur.” (İhlâs: 112/4)

Allâh'u Teâlâ'nın, kendi zatı hakkında söyledikleri ve Rasûlü'nün Âlemlerin Rabbi hakkında beyan ettikleri geldiği gibi kabul edilir ve haber verilen hiçbir sıfât inkâr edilmez. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Kim Allâh'a ve Rasûlüne isyân eder ve O'nun koyduğu sınırları aşarsa, Allâh onu ebedî kalacağı cehennem ateşine sokar. Onun için alçaltıcı bir azâb vardır.” (Nisa: 4/14)

İsim ve sıfatlar tevkîfi/vahye dayalı olup, aklın hiçbir dâhili yoktur. Bu isim ve sıfatların mânâları bilinmekle birlikte keyfiyetleri ve hakikatleri mahlûkat/yaratılmış olanlar için gaybtir/bilinmezdir. Allâh

Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Bilgice Allâh’ı kavrayamaz (anlayamazlar).” (Taha: 20/110)

“Hakkında kesin bilgi sâhibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalb, bunların hepsi ondan sorumludur.” (İsrâ: 17/36)

Bu sebeble Allâh Azze ve Celle’yi Kur’ân ve Sünnet’te geçen sıfâtlarıyla tanımak ve bu isim ve sıfâtları sınırlandırmamak esastır. Hepsine hiçbir tahrif/bozma ve çarpıtma, hiçbir tatil/işlevsiz kılma, hiçbir tekyif/keyfiyet izafe etme, hiçbir temsil/denk ve benzer tanıma olmaksızın îmân edilir.

Allâh Azze ve Celle’nin Kur’ân ve Sünnet’te bildirilen tüm isimlerine îmân etmek farzdır. O’nun kendisinden başka ilâh bulunmayan el-Ahad olduğuna, daimi bir hayat sâhibi el-Hayy olduğuna, kendisinden önce hiçbir şeyin var olmadığı el-Evvel olduğuna, hiç yok olmayacak el-Bâki olduğuna, kendisinden sonra hiçbir şeyin bulunmayacağı el-Âhir olduğuna, hiç bir şeye ihtiyaç duymayan es-Samed olduğuna, eksik ve noksanlardan uzak el-Kuddûs olduğuna, zatında, sıfâtlarında ve fiillerinde mükemmel olan es-Selâm olduğuna, tüm mahlûkatı kuşatan el-Muhit olduğuna, her şeyi hakkıyla gören el-Basir olduğuna, her şeyi hakkıyla işiten es-Semî’ olduğuna, her şeyden haberdar el-Habîr olduğuna, her şeyi hakikatiyle bilen el-Alîm olduğuna, dilediğini dilediği zaman yapmaya gücü bulunan el-Kadîr olduğuna, her istediğini yapacak surette gâlib olan el-Kâhir olduğuna, dilediğini zorla yaptırtan el-Cebbâr olduğuna, gücünü her daim koruyan ve yok olmayan el-Kayyum olduğuna, kuvveti sonsuz, mağlup edilemeyen el-Aziz olduğuna, kendisinden başka yaratıcı olmayan el-Hâlik olduğuna, yerleri ve gökleri ve de ikisi arasındakileri misilsiz yaratan el-Bedî’ olduğuna, mahlûkatın mutlak hükümdarı el-Melik olduğuna, tek hükmetme yetkisine sâhib el-Hâkim olduğuna, mutlak adalet sahibi el-Adl olduğuna, tesbih ve tenzih edilen, acizlik ve eksikliklerden uzak olan es-Subbuh olduğuna, azamet ve ikram sahibi olan Zu’l-Celâli ve’l-İkrâm olduğuna, hamd edilmeyi hak eden el-Hamîd olduğuna, kullarına sevgi ve şefkat, merhamet, lütuf ve rahmet sahibi olan er-Rahmân ve er-Rahîm olduğuna, mahlûkatın ihtiyaç duyduğu şeyleri onlara bol ve geniş olarak veren er-Rezzak olduğuna, kullarının tevbelerini kabul eden et-Tevvâb olduğuna, yücelik ve azamette kendisine karşı çıkan azgın varlıkların bellerini kırıp güçlerini yok eden el-Mutekebbir olduğuna, hesabı en çabuk gören Serihu’l-Hisâb olduğuna, zalimlerden ve tâğûtlardan intikam alan Zu’l-İntikam olduğuna, hak edenlere şiddetli şekilde azâb eden Şedidu’l-Îkâb olduğuna îmân etmek farz olduğu gibi Kur’ân ve Sünnette geçen diğer isimlerine de îmân etmek farz olup, îmânın bir gereğidir.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın hayat, evvel, âhir, ilim, semî, basar, kudret ve kelâm gibi sıfâtlarına îmân etmek farz olduğu gibi, uluvv, istiva, nüzul, nefis, yed, vech, ayn, gazab ve rıza gibi keyfiyetsiz sıfâtlarına da îmân etmek farzdır. Nitekim her türlü eksiklikten münezze olan Rabbimiz Allâh Azze ve Celle, zikredilen bu sıfâtlarına dair şöyle buyurmaktadır:

“Allâh, (o Allâh’dır ki) O’ndan başka ilâh (ibâdet edilmeye hak eden) yoktur. O, Hayy’dır (daim hayat sâhibidir), Kayyûm’dur (zâtıyla ve kemaliyle kaimdir).” (Bakara: 2/255)

“O, Evvel ve Âhirdir. Zâhir ve Bâtın’dır. O, her şeyi hakkıyla bilendir.” (Hadîd: 57/3)

“Muhakkak ki Allâh, her şeyi çok iyi bilendir.” (Tevbe: 9/115)

“O’nun benzeri hiçbir şey yoktur. Semî’dir (işitendir), Basîr’dir (görendir).” (Şura: 42/11)

“(Bütün) Mülk elinde bulunan Allâh ne yücedir. O, her şeye hakkıyla kadirdir (gücü yetendir).” (Mülk:

67/1)

“Eğer müşriklerden biri, senden ‘emân isterse’, ona emân ver; ta ki Allâh’ın kelâmını dinlemiş olsun.” (Tevbe: 9/6)

“Onlar üstlerindeki rablerinden korkarlar.” (Nahl: 16/50)

“Rahman Arşa istiva etti.” (Taha: 20/5)

“Rabbiniz kendi nefsi üzerine rahmet i yazdı.” (Enam: 6/54)

“(Allâh) Dedi ki: Ey İblis, iki elimle yarattığıma (Âdem aleyhisselâm’a) seni secde etmekten alıkoyan neydi?” (Sad: 38/75)

“Ancak celâl ve ikrâm sâhibi Rabbinin yüzü bâkî kalacaktır.” (Rahman: 55/27)

“Gözlerimizin önünde akıp gitmekteydi. (Kendisi ve getirdikleri) İnkâr edilmiş olana (Nûh’a) bir mükâfat olmak üzere.” (Kamer: 54/14)

“Allâh onlardan râzı olmuş, onlarda Allâh’tan râzı olmuşlardır.” (Beyyine: 98/8)

“Onların üzerine horluk ve yoksulluk (damgası) vuruldu ve Allâh’tan bir gazaba uğradılar. Bu, kuşkusuz, Allâh’ın âyetlerini inkâr etmelerinden ve (gönderilen) nebileri haksız yere öldürmelerindendi. (Yine) Bu, isyân etmelerinden ve sınırı çiğnemelerindendi.” (Bakara: 2/61)

Bu sıfatları Allâh ve Rasûlü bildirdiği için onları kabul ederek, keyfiyetini/nasıllığını sormamak ehl-i sünnet olmanın bir gereğidir. Allâh ve Rasûlünün bildirdiği sıfatlarda hiçbir zaman teşbih/ benzetme ve tescim/cisimlendirme yoktur. Bunlara geldiği gibi, teşbih ve tescimden uzak bir şekilde îmân etmek gereklidir.

MELEKLERE İMÂN

Meleklerle inanmak, îmânın rükünlerinin ikincisidir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Rasûl, Rabbinden kendisine indirilene îmân etti, mü’minler de (îmân ettiler). Her biri; Allâh’a, meleklerine, kitâblarına ve rasûllerine îmân ettiler.” (Bakara: 2/285)

Melekler, Allâh’u Teâlâ’nın emrine asla isyan etmeyen; nurani ve latîf varlıklardır. Meleklerle îmân, onların varlığına en ufak bir tereddüd/şüphe etmeden inanmaktır. Meleklerin varlıklarını inkâr etmek veya varlıkları hakkında şüphe etmek küfür olup, sâhibi İslâm Dîni’nden çıkar. Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

“Kim Allâh’ı, meleklerini, kitâblarını, rasûllerini ve âhîret gününü inkâr ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur.” (Nisa: 4/136)

Kur’ân ve Sünnet’te meleklerden isimce ve görevli oldukları işler bahsedilerek onların varlıkları bildirilir. İsmi ve görevi bildirilen ve de bildirilmeyen sayılarını sadece Allâh’u Teâlâ’nın bildiği birçok melek bulunmaktadır. Bu sebeble Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın yarattığı tüm meleklerle topluca ve birini diğerinden ayırmadan inanmak farzdır.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, melekleri nurdan yaratmış ve onlara akıl vermiştir. Nitekim annelerimizden iffeti Kur’ân nassı ile sâbit olan Âişe radîyallâhu anhâ’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Melekler nurdan, cinler dumansız ateşten ve Âdem ise size vasfedilmiş şeyden (çamurdan) yaratılmıştır.” [(SAHİH HADİS:) Müslim (2998); Ahmed (24667)...]

Melekler diğer tüm mahlûkat/yaratılmış olan şeyler gibi Allâh Tebâreke ve Teâlâ’nın kulu olup, her daim

O'na muhtaçtırlar. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, onları kendisine ibâdet etmeleri ve emirleri yerine getirmeleri için yaratmıştır. O'nun izin verdiğinden başkasını yapmaya güçleri bulunmamaktadır. Yaratılışları icabı olarak asla isyân etmezler, kesinlikle günâh işlemezler ve her daim mutlak olarak O'nun emri üzere hareket ederler. Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya ibâdetten bıkmazlar, usanmazlar ve yorulmazlar. Gece ve gündüz Allâh Subhânehu ve Teâlâ'yı tesbih ederler. Nitekim Rabbimiz Allâh Azze ve Celle, şöyle buyurmaktadır:

“Ey îmân edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insânlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O ateşin üzerinde gâyet sert, güçlü, Allâh'ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır.” (Tahrim: 66/6)

“Gece ve gündüz, hiç durmaksızın (Allâh'ı) tesbih ederler.” (Enbiya: 21/20)

Meleklerin büyük cisimleri ve azametli bir yaratılışları vardır. Onlardan bazılarının iki, bazılarının üç, bazılarının dört kanadı vardır. Bazılarının ise daha çok kanadı vardır. Nitekim Abdullâh İbn Mes'ud radîyallâhu anh şöyle demiştir: “Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem Cibrîl'i gerçek suretinde altıyüz kanadı olduğu halde gördü.” [(SAHİH HADİS:) Buhârî (3232); Müslim (282)...]

Melekler Allâh'ın izniyle insân sureti gibi çeşitli suretlerde ve şekillerde görünme gücüne sâhibtirler. Yemezler, içmezler, erkeklik ve dişlilik gibi cinsiyetleri yoktur. Hayâ gibi güzel hasletlere/yaratılış özelliklerine sâhibtirler. İçinde heykel, resim, köpek ya da çan bulunan eve girmezler. İnsânların rahatsız olduğu eziyet verici hususlardan onlar da rahatsız olurlar. Câbir bin Abdullâh radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Her kim bu pis kokulu sebzeden yerse sakın bizim mescidimize yaklaşmasın! Zîrâ insânların rahatsız oldukları şeylerden melekler de rahatsız olurlar.” [(SAHİH HADİS:) Buhârî (855); Müslim (564)...]

Meleklerin sayısı sayılmayacak kadar çoktur. Onların sayılarını ve görevlerini yalnız Allâh Subhânehu ve Teâlâ bilir. Gökyüzünde dört parmak genişliğindeki her yerde muhakkak bir melek ya secde halinde ya da ayakta hazır bekler vaziyettedir. Nitekim Ebû Zerr radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Ben sizin görmediklerinizi görüyor işitmediklerinizi işitiyorum. Gökyüzü çatırdar ve çatırdaması da gerekir. Çünkü gökyüzünde dört parmaklık bir yer yoktur ki, secde eder vaziyette melekler orayı doldurmamış olsun.” [(SAHİH HADİS:) Tirmizî (2312); İbn Mâce (4190)...]

Kur'ân ve Sünnette bildirildiği üzere meleklerin yerine getirmekle mükellef/sorumlu oldukları bir takım görevleri vardır. Onlardan bazıları şöyledir:

Cibrîl: Vahiyle görevli melektir. Allâh'u Teâlâ'dan aldığı vahyi Allâh'ın dilediği nebîsine veya rasûlüne indirir.

Mîkâil: Yağmur yağdırmak ve bitkileri yeşertmekle görevli melektir.

İsrâfil: Birinci ve ikinci kıyâmetin kopması için sura üflemeyle görevli melektir.

Meleku'l-Mevt (ölüm meleği): Ölüm anında canlılardan ruhları çekip almakla görevli melektir.

Rıdvan: Cennet bekçisidir.

Mâlik: Cehennem bekçisidir.

Hafaza (koruyucu melekler): İnsanları her türlü tehlikeye karşı korumakla görevli meleklerdir.

Kiramen Kâtibin (amelleri kaydeden melekler): İnsanların işledikleri amelleri kaydeden meleklerdir.

Meleku'l-Cibâl (dağ melekleri): Dağlarla görevli meleklerdir.

Hamele-i Arş (arşı taşıyan melekler): Arşı taşımakla görevli meleklerdir.

Münker ve Nekir (kabir melekleri): Ölü kabre konulduktan sonra ona üç şey hakkında soru soran iki melektir. Bu, iki melek kabirde ölüye gelir ve ona; Rabbi, dini ve nebisi hakkında soru sorar.

Bunlardan başka müminler için istiğfar/bağışlanma talep eden, onlara dua eden melekler olduğu gibi, ilim meclislerinde ve zikir halkalarında bulunup da onlara kanat geren melekler vardır. Ayrıca kulları hayırlı işler yapmaya çağırın, sâlihlerin cenâzelerine katılan, mü'minlerle birlikte savaşan ve onlara tâğûtlara karşı cihâdlarında destek verip sebat etmelerine yardımcı olan melekler de vardır. Bunlarla beraber sayılarını ve görevlerini yalnız Allâh'u Teâlâ'nın bildiği kadar melekler bulunmaktır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

"Rabbinin ordularını ancak kendisi bilir. Bu, insânlar için ancak bir uyarıdır." (Müddessir: 74/31)

KİTÂBLARA İMÂN Kitâblara inanmak, îmânın rûkûnlerinin üçüncüsüdür. Kitâblara îmân, Allâh'u Teâlâ'nın kitâblarının hepsine hiçbir ayırım yapmadan inanmaktır. Allâh Azze ve Celle, şöyle buyurmaktadır:

"Deyin ki: 'Biz Allâh'a, bize indirilene (Kur'ân'a), İbrâhîm, İsmâîl, İshâk, Yakûb ve Yakûboğullarına indirilene, Mûsâ ve İsâ'ya verilen ile bütün diğer nebîlere Rablerinden verilene îmân ettik. Onlardan hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz ve biz ona teslim olmuş kimseleriz.'" (Bakara: 2/136)

Allâh'u Teâlâ'nın insânlar arasından seçtiği nebîlerine yalnız kendi kavimlerine veya bütün insânlığa tebliğ etmek/bildirmek üzere vahyettiği kitâblarına "ilâhî kitâblar" denir. Bu kitâblara inanmak her Müslüman'ın üzerine farzdır.

Kur'ân ve Sünnet'te ismi geçen bu kitâblar: Kur'ân, Tevrât, İncil ve Zebur'dur. Kur'ân, Muhammed aleyhisselâm'a, Tevrât, Mûsâ aleyhisselâm'a, İncil, İsâ aleyhisselâm'a, Zebur, Dâvûd aleyhisselâm'a indirilmiştir. Ayrıca İbrâhîm aleyhisselâm ile Mûsâ aleyhisselâm'a sâhifeler verilmiştir. Allâh Azze ve Celle, şöyle buyurmaktadır:

"(Ey Muhammed!) Biz Kur'ân'ı, insânlara dura dura (tane tane) okuyasın diye âyet âyet ayırdık ve onu (ihtiyaca göre) peyderpey indirdik." (İsrâ: 17/106)

"Andolsun ki biz, Mûsâ'ya Kitâb'ı (Tevrât'ı) verdik ve kardeşi Hârûn'u da vezîr (yardımcı) kıldık." (Furkân: 25/35)

"Rabbim, göklerde ve yerde olan her varlığı çok iyi bilir. Andolsun, biz nebîlerin bir kısmını bir kısmına üstün kıldık ve Dâvûd'a da Zebûr'u verdik." (İsrâ: 17/55)

"Onların (peygamberlerin) ardından yanlarındaki Tevrât'ı doğrulayıcı olarak Meryem oğlu İsâ'yı gönderdik ve ona, içinde hidâyet ve nûr bulunan, önündeki Tevrât'ı doğrulayan ve muttakiler için yol gösterici ve öğüt olan İncil'i verdik." (Mâide: 5/46)

"Şüphesiz bu (hükümler), önceki sâhifelerde, İbrâhîm'in ve Mûsâ'nın sâhifelerinde (de) vardır." (Alâ: 87/16-19)

Bu kitâblar, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın kelâmındandır. Hidâyet ve nûr kaynaklarıdır. Allâh'ın emir ve yasaklarını vaad ve tehditlerini ihtiva ederler. Kendilerinde bulunan her şey hakikattir, doğrudur ve kesinlikle adalettir. Bu kitâblar yani Allâh Tebâreke ve Teâlâ'nın kelâmı mahlûk/yaratılmış değildir. Kim bu kitâbların mahlûk olduğunu söylerse veya bu kitâbların bir kısmını veyahut bu kitâblardan birinin bazı

kısımlarını inkâr ederse kâfir olur. Allâh Azze ve Celle, şöyle buyurmaktadır:

“Kim Allâh'ı, meleklerini, kitâblarını, rasûllerini ve âhiret gününü inkâr ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur.” (Nisa: 4/136)

Sayılan bu kitâbların en büyükleri Tevrât, İncil ve Kur'ân-ı Kerîm'dir. Üçünün en büyüğü ve nesh edicisi/diğerlerinin hükmünü kaldıranı ve mutlak olarak en üstünü Kur'ân-ı Kerîm'dir. Kur'ân-ı Kerîm dışındaki diğer kitâbları, gönderildikleri kavimlerin koruması istenmiştir. Ancak onlar bu kitâbları gereği gibi koruyamamış ve onlarda birtakım değişiklikler yapmışlardır. Bu kitâbların asılları kaybolmuş, hükümleri değiştirilmiştir. Bu gün Hıristiyanların ve Yahudilerin ellerinde olan kitâblar tahrif/aslının değiştirilmiş olan kitâblardır. Bu kitâbların Allâh katındaki tahrif olunmamış haline îmân etmek gereklidir.

Kur'ân-ı Kerîm'i korumayı ise Allâh Subhânehu ve Teâlâ, üstlenmiştir. Kıyâmete kadar onu her türlü tahriften koruyacaktır. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır:

“Muhakkak ki zikri (Kur'ân) biz indirdik ve onu koruyacak olan da biziz.” (Hicr: 15/9)

Bu sebeple Kur'ân'ın indiği günden kıyâmete kadar tüm kitâblar ve dinler nesh olunmuştur. Tek geçerli din Muhammed aleyhisselâm'ın tebliğ ettiği İslam Dini ve tek geçerli kitâbta ona vahyolunan Kur'ân-ı Kerîm'dir. Allâh'u Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Rasûlünü (tüm insânlara) hidâyet ve hak din ile diğer bütün (bâtıl ve muharref) dînlere karşı üstün kılmak için gönderen O'dur. Şâhid olarak Allâh yeter.” (Feth: 48/28)

Kur'ân-ı Kerîm: “Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın Cebrail aleyhisselâm vasıtasıyla son nebî ve kendisinden sonra rasûl gelmeyecek olan Muhammed bin Abdullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e bütün kitâbların sonuncusu ve tüm beşeri benzerini getirmekten aciz bırakarak indirdiği, tevâtüren nakledilen, tilâvetiyle ibâdet edilen ve mü'minler için nûr, hidâyet ve şifâ kaynağı olan Arabça bir kitâbdır.” Allâh Azze ve Celle, şöyle buyurmaktadır:

“Ey insânlar! Size Rabbinizden kesin bir delil geldi ve size apaçık bir nûr (Kur'ân) indirdik.” (Nisâ: 4/174)

“Elif-lâm-mîm. Bunlar, hikmet dolu Kitâb'ın; iyilik yapanlara bir hidâyet ve rahmet olarak indirilmiş âyetleridir.” (Lokmân: 31/1-3)

“Biz Kur'ân'dan mü'minler için şifâ ve rahmet olan şeyleri indiriyoruz. Zâlimlerin ise Kur'ân, ancak zararını artırır.” (İsrâ: 17/82)

Kur'ân-ı Kerîm, Âlemlerin Rabbi olan Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın değiştirilemez kelâmı olup, urvetu'l-vuska'sı/kopması olmayan hidâyete ulaştırın sapa sağlam ipidir. Levh-i mahfûz'da/ korunmuş levhadadır. Kalblerde muhafaza edilir/ezberlerde tutulur, dillerde kıraat edilir/okunur ve sâhifelerde yazılıdır. O'ndan başlamış ve O'na dönecektir. Mahlûk değildir.

Kur'ân-ı Kerîm, Allâh'ın Rasûlü olan Muhammed aleyhisselâm'a 23 senede durum ve şartlara göre parça parça indirilmiş, o da Kur'ân'ı ashâbına/arkadaşlarına tebliğ etmiş ve yazdırmıştır. Muhammed aleyhisselâm'ın vefâtından sonra Kur'ân-ı Kerîm âyetlerinin yazılı olduğu bu sâhifeler Ebû Bekir radîyallâhu anh zamanında mushafın iki kapağı arasında toplanmış, Osman radîyallâhu anh zamanında ise çoğaltılmıştır. Bize kadar ulaşması tevatür yoluyla olup, bir harfinin dahi inkârı küfürdür.

Kur'ân-ı Kerîm'de 114 sure bulunmaktadır. Bunlardan 86 tanesi Mekke'de, 28 tanesi Medîne'de inmiştir. Hicretten önce inen surelere Mekkî sureler, hicretten sonra inen surelere Medenî sureler denilir. Kur'ân'ı Kerîm'de harfu mukatta/tek harfle veya tek tek harflerle başlayan 29 sure vardır.

Kur'ân-ı Kerîm'de muhkem/mânâsı açık olan, müteşabih/ mânâsı kapalı olan, nasih/bir önceki hükmü kaldıran ve mensuh/ hükmü kaldırılan, umum/genel ve has/özel, emir ve nehyi, helali ve haramı ifade eden âyetler bulunmaktadır.

Kur'ân-ı Kerîm, insânların tüm hayatlarında uygulayacakları kanun ve yasaları ihtiva etmektedir. Zamanların veya mekânların, olayların veya mes'elelerin değişmesi O'nu aciz bırakamaz. Zira O, Âlemlerin Rabbi olan Allâh Azze ve Celle'den gelmiş olup, kıyâmete kadar her türlü olabilecek ihtilafın çözüm kaynağıdır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“(Ey Muhammed) Biz Kitâbı sana, her şeyin açıklayıcısı, Müslümanlara bir hidâyet, bir rahmet ve bir müjde olarak indirdik.” (Nahl: 16/89)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, Kur'ân- Kerîm'i hak ve adalet olarak indirmiş, onun hayat düzeni, kanun ve yasaların değişmez ve değiştirilemez aslı yapılmasını emretmiştir. Her bir yöneticiye ve hüküm sâhibine Kur'ân-ı Kerîm'in yasalarını uygulanmasını ve onlarla hükmetmesini emretmiştir:

“(Ey Muhammed!) Sana da o kitâbı (Kur'ân'ı) hak, önündeki kitâbları doğrulayıcı, onları gözetici olarak indirdik. Öyleyse aralarında Allâh'ın indirdiği ile hükmet ve sana gelen haktan ayrılıp da onların arzularına uyma.” (Maide: 5/48)

Kur'ân-ı Kerîm'in hükümlerinin yerine kanunlar ve hükümler koyanların veya bunlarla hükmedenlerin ise kâfirler, zâlimler ve fâsıklar olarak dînden çıkacaklarını açık bir şekilde bildirmiştir. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır:

“Her kim Allâh'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir.” (Maide: 5/44)

“Her kim Allâh'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.” (Maide: 5/45)

“Her kim Allâh'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar fâsıkların ta kendileridir.” (Maide: 5/47)

NOT: MAKALENİN DEVAMINI, İNŞALLÂH ALLÂH NASİB EDERSE YARIN EKLEYECEĞİM

Hâtîme:Hamd âlemlerin rabbi olan Allâh'a mahsustur. Salât ve selâm yaratılmışların en hayırlısı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in, âlinin ve ashabının üzerine olsun.Yardım ve başarı, izzet ve şeref Allâh'tandır.O, her şeyin en iyisini bilendir.Muvahhid Kullara Selâm Olsun.

KAYNAK :

1435 h. / 2014 m.

Abdullâh Saîd el-Müderriş.